

244
LEGEK PESTEN

Fővárosunk: Budapest. Megannyi érdekes helyszín, különleges esemény, ember. Méltán írható a róluk szóló beszámoló elé: ez a leg... Pesten.

**Fák, freskók
– földalatti**

Sugárút, Andrassy út — Népköztársaság útja. Nevek, korszakváltások. Válság és béke, háború, s a várva várt felszabadulás. Generációk nőttek fel, átalakult az élet, az út szépsége, képe azonban keveset változott. Az úté, amely a tervszerű városépítés legelső alkotása Budapesten.

1872-T ÍRTAK

Csodáljuk, néha úgy, mint a külföldet járó idegen; ismerkedünk vele, újra meg újra felfedezzük az Operaházat, a Képzőművészeti Főiskola épületét, a Köröndöt körülfogó oszlopos-erkélyes házakat. A terekkel tagolt alkotást, amelyet a Városligetnél az emlékmű íve zár le.

„Mi szép és kényelmes leendő a budapestiekre nézve, az árnyas fasorok közt a Lánchídtól kezdve egész a Városerdőig mintegy parkban sétálni és kocsi-kázni, kikerülve a szűk, ronda Király utcát és annak unalmas, végnélküli házsorát” — elmélkedett Kossuth 1841-ben a Pesti Hírlap hasábjain. A Sugárút létesítésének eszméje — úgy tartják — ekkor fogalmazódott meg. A tervek azonban jóval később készültek el. Harminc esztendőtt kellett várni, míg Andrassy miniszterelnök javaslatára megindult az ingatlanok kisajátítása, s annyi támadás, vita után elkezdődött az építkezés. 1872-t írtak akkor.

**ELISMERÉS
EURÓPÁTÓL**

Sorra készültek a házak: a vámház, a Czizler Győző kezenyomát őrző háromemeletes, oszlopos palota, a Drechsler-ház, s a földszintjén a híres Japán kávéháznak otthont adó, háromemeletes lakóépület. A Japán nevét az irodalomtörténet őrzi, a helyet, ahol egykor Csók István, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Rippl-Rónay, Bródy Sándor, Nagy Lajos, Szép Ernő, József Attila oly gyakran üldögélt. A helyén, stílusosan, ma az írók könyvesboltja és a könyvklub áll.

A földalatti vasút ma, a metró korában természetes. 1896-ban azonban, amikor építették, szenzáció volt. Külföldről is csodájára jártak a kontinens első földalattijának. Sokáig dolgoztak a terveken. A Sugárút forgalmának megoldására a század végén a főváros több ajánlatot kapott. Mondták, járjon itt ló- vagy villamosvasút. Az

**Kossuth
cikke**
.....
**Ezzel
kezdődött
a tervszerű
városépítés**
.....
**Itt volt egykor
a híres Japán**

utat azonban nem engedték elcsúfítani, *Maradt tehát a föld mélye*, ahol mindenki kényelmesen céljához érhetett. A vasutat a Millenniumon avatták, mikor a közönség az Andrassy úton át a városligeti kiállításra özönlött.

Elődeink büszkék voltak alkotásukra, lehettek is, hiszen az *együttes a korabeli Európa elismerését vívta ki*. A földalatti vasút, a városligeti emlékmű és a Sugárút, amely ha végignézünk rajta, építésteileg ma is *három arcú*. Először nagyvárosias, zárt épület sor, azután kettős fasorokkal szegélyezett, kis utakkal bővített sétány, a házsor között, majd következik a Körönd utáni harmadik szakasz, amelyet szabadon álló villák kísérnek.

**AZ ALKOTÓK
ÉRDEME**

Kinek az érdeme mind-ez? Az alkotóké, akik az építés lehetőségeit megteremtették. Ybl Miklósé és társaié, akik a palotákat, a ma is híres lakóházakat tervezték. És a festőművészeké, akiknek több szép freskója díszíti a házak homlokzatát, belsejét.
(fizekas)